

Posudek na diplomovou práci

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jana Uhlířová, CSc.

Posudek vedoucího diplomové práce:

Diplomová práce „Pojetí žáka v díle J.A. Komenského“ autorky Karly Soukupové tematicky vstupuje na velmi obtížné pole. Ochotu zabývat se totiž dílem Komenského projevuje dnes jen mizivé procento absolventů učitelského studia. Důvody, které je mohou od Komenského odrazovat, spočívají především v požadavku seriózního filozofického a obecně historického vzdělání jako východiska k jeho studiu. Tyto předpoklady autorka splnila.

V komeniologii je poměrně často obrácen pohled na Komenského učitele, mnohem méně pak na pojetí žáka. Proto je velmi potěšitelné, že se autorka práce tohoto tématu ujala.

Na žáka však není možno nahlížet izolovaně, vyabstrahovat ideu žáka bez ohledu na kontext, v němž se jeho žákovská role naplňuje. Proto je logické, že autorka odvíjí své zkoumání od „Komenského pojetí člověka, výchovy a vzdělávacího prostředí“. Vzniká jí tak vzájemně se ovlivňující triáda škola – žák – učitel. Tuto trojčinu sleduje v základních Komenského pedagogických dílech - Velké didaktice, Nejnovější metodě jazyků, dvou spisech potockého období – Pravidlech chování a Zákonech školy dobře spořádané a samozřejmě ve Vševýchově jako součásti Obecné porady o nápravě věcí lidských.

Na základě důkladné analýzy dochází k závěru, že se pohled Komenského na žáka příliš nemění, tj. žákem je ten, „kdo se učí, je veden, rozvíjen a zušlechťován, následuje a podřizuje se“. (s. 69).

Ovšem v Pampaedii v období dospělosti (zralosti) je často člověk „svým vlastním žákem“. Zde v otázce následování je třeba spatřovat jeho niterný vztah k Bohu a důraz na vlastní aktivitu. Tím Komenský zdůrazňuje proměnu podílu vlastní aktivity a iniciativy a přesahuje tak pojetí, které autorka zmiňuje v závěru práce.

Přes naznačenou připomínku je práci možno zařadit mezi významné badatelské počiny přesahující rámec běžných diplomových prací.

Otázky k obhajobě: 1) Jakou roli hraje žáková aktivita při jeho rozvoji? Jak se vyvíjí?
2) Popište hlavní badatelské problémy, s nimiž jste se při studiu Komenského setkala.

Hodnocení : výborně

V Praze dne

30. 4. 2006

Dr. Jana Uhlířová